

Силабус освітньої компоненти
Рекреаційні та захисні насадження територіальних громад
I (бакалаврський) рівень вищої освіти
(дисципліна професійної та практичної підготовки за вибором здобувачів)
Спеціальність 101 «Екологія»

Викладач: Гладун Григорій Борисович, доктор с.-г.н., професор кафедри деревооброблювальних технологій та системотехніки лісового комплексу

Аудиторія: 414 Ф ТСЛ

Час консультацій: Середа 14:00 – 16:00

Контактний телефон: (0572) 62-21-25

E-mail: kafDTSLK@gmail.com

Додаткові матеріали:

- Зошит, ручка для ведення записів
- Калькулятор
- E-mailакаунт

Інформація про курс. Даний курс спрямований на формування знань, які стосуються теоретичних основ морфології лісу, диференціації та природного зрідження, впливу кліматичних факторів на ріст і розвиток лісових насаджень, типологію лісу, природне відновлення лісостанів, різних систем і способів рубок головного користування та їх технологічних особливостей, способів сприяння природному поновленню лісів, біологічних основ і технологій рубок догляду за лісом, рубок формування й оздоровлення лісів, підвищення продуктивності та якості лісів лісівницькими способами, ведення господарства в приміських лісах рекреаційного призначення.

Компетентності. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. Здатність до участі в розробці проектів об'єктів рекреаційного та захисного призначення з урахуванням заданих технологічних і економічних параметрів із використанням нових технологій.

Програмні результати навчання. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття. Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів. Знати природно-ресурсний потенціал, екологічні проблеми та шляхи їх вирішення у сільськогосподарському виробництві. Обґрунтувати й призначити способи очищення місць рубок та заходи щодо сприяння природному поновленню лісу після рубки. Установлювати потребу насаджень в рубках догляду. Закладати пробну площу під освітлення та проčiщення. Уміння відводити ділянку під проріджування та прохідну рубку. Уміння оформити необхідну документацію та організувати роботи з проведення рубок догляду,

організувати роботу з формування узлісся, ландшафтів закритого, напіввідкритого та відкритого простору.

Методи навчання. На заняттях Ви станете учасником лекцій з використанням презентацій та наочних матеріалів, приймете участь у роботі в малих групах на практичних заняттях, з елементами мозгових штурмів та кейс-методу. Групове обговорення поставленої проблеми та сумісний пошук її вирішення максимально підвищує активність і внесок кожного учасника. Робота у малих групах розвиває навички активного слухання, співпереживання, співпраці, впевненої поведінки і толерантності, допомагає сформулювати запитання, запропонувати ідеї або варіанти рішень. Практичні заняття передбачають вивчення теми, обговорення ситуації, проблеми, оволодіння практичними методами предмету. Використання презентацій допомагає кращому сприйняттю та засвоюванню інформації.

Співробітництво. Впродовж навчання Ви будете виконувати індивідуальні завдання. Ви повинні бути готові зустрітися з вашою спільною групою в ненавчальний час, щоб погоджувати результати своїх індивідуальних завдань. На заняттях Ви повинні вміти доводити свою думку, нести відповідальність за себе. Відеопрезентація захисту індивідуального заняття є його невід'ємною частиною.

Мета курсу – надання здобувачам основоположних знань щодо лісогосподарських способів формування здорових, господарсько-цінних, естетично привабливих та комфортних для відпочинку та оздоровлення лісових насаджень в умовах антропогенного навантаження класифікацію санітарних рубок та критерії для призначення деревостанів до санітарної рубки; класифікації лісових та лісопаркових ландшафтів; організаційні основи рубок у лісах України. Водночас, сформувати розуміння того, що ліси територіальних громад виконують важливі захисні функції, насамперед санітарно-гігієнічні та створюють комфортні умови для проживання населення.

Методи оцінювання. Поточний контроль, співбесіда, усне опитування, виконання практичних робіт, презентація результатів виконання проекту, виступ. Підсумковий контроль - іспит.

Підсумкова оцінка. Підсумкова оцінка за курсом ставиться на підставі додавання балів за виконання проектного й поточних завдань та бали за підсумковий контроль.

Літерні оцінки проставляються на підставі даної таблиці перерахунку:

90-100	A	60-63	E
82-89	B	35-59	FX
74-81	C	0-34	F
64-73	D		

Відвідуваність і участь. Відвідування занять є обов'язковим, тому що при їх проведенні в аудиторії будуть пояснюватися завдання і надаватися відповідні матеріали, здійснюватися менторська підтримка стартап-проектів. Багато часу в аудиторії буде приділено роботі груп над спільними проектами. Пропуск занять в цей час зашкодить не тільки Вам, але і Вашій групі.

Попередній календар курсу

1. Вступ. Сучасне значення лісів територіальних громад
2. Диференціація та зрідження дерев у лісі
3. Екологічні фактори в житті лісу
4. Антропогенний вплив на ліси
5. Лісівничі методи регулювання стійкості, продуктивності та естетичної привабливості насаджень
6. Заходи сприяння природному поновленню лісу
7. Значення та властивості рекреаційних лісів
8. Особливості рубок догляду в лісах різних категорій, лісорослинних зон, складу та будови
9. Лісові ландшафти, їх естетичні та гігієнічні властивості. Класифікація лісопаркових ландшафтів
10. Особливості ландшафтних рубок у лісостанах різного породного складу
11. Догляд за узліссям. Інші види рубок у лісопарках
12. Рекреаційний вплив на ліс. Стадії рекреаційної дигресії лісу.
13. Основи сортового насінництва лісових деревних видів

Література

1. Лунц Л. Б. Зелёное строительство / Л. Б. Лунц. – Гослесбумиздат, 1952. – 443 с.
2. Рева М. Л. Озеленение городов и сел / М. Л. Рева, В. К. Негроров. – Донецк: Донбасс, 1970. – 152 с.
3. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В. І. Білоус. – К.: Наук. світ, 2001. – 299 с.
4. Боговая И. О. Озеленение населенных мест : учебное пособие для вузов / И. О. Боговая, В. С. Теодоронский. – М.: Агропромиздат, 1990. – 239 с.
5. Лунц Л. Б. Городское зеленое строительство / Л. Б. Лунц. – М.: Стройиздат, 1974. – 280 с.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL:

<http://www.nbuv.gov.ua> Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка.

URL: <http://korolenko.kharkov.com>

Наукова бібліотека ХНТУСГ ім. П. Василенка. URL: <https://library.khntusg.com.ua>